

Η ευρύτερη Αριστερά και η σύγκρουση στην Ουκρανία (Ηλεκτρονικό Άρθρο)

Ιστορικό Σημείωμα

Αυτό το ηλεκτρονικό άρθρο δημοσιεύτηκε από το [αφρα](#) στις 03/03/25.

Περιεχόμενο

Η ευρύτερη Αριστερά και η σύγκρουση στην Ουκρανία

 Του Γρηγόρη Ιωάννου

Η διαπλοκή των ενδο-ιμπεριαλιστικών σχέσεων με τον εθνικισμό και τη γεωπολιτική δεν ήταν ποτέ το δυνατό πεδίο της Αριστεράς. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα διαχρονικά, όπου η Αριστερά, ή έστω το μεγαλύτερο τμήμα της, έκανε λάθος αναγνώσεις και υιοθέτησε στάσεις που απέτυχαν να σταματήσουν ή ακόμα διευκόλυναν την εγγενώς καταστροφική, για την ανθρωπότητα, ροπή που βρίσκεται στον πυρήνα της ιμπεριαλιστικής και εθνικιστικής λογικής και πρακτικής. Την ίδια στιγμή, η Αριστερά, με την ευρύτερη έννοια, είναι ο μοναδικός ιδεολογικο-πολιτικός χώρος που μπορεί και να κατανοήσει και να αντιταχθεί στο φαινόμενο της διαπλοκής ιμπεριαλισμού-εθνικισμού συνολικά και να μην παρασυρθεί σε στάσεις που βλέπουν τη μερική αντί την ολική εικόνα, που υποστηρίζουν, άκριτα και οπαδικά, «πλευρά» στον πόλεμο και που, τελικά, είτε βαλτώνουν θεωρητικά και πνίγονται σε ιδεαλισμούς και κυνισμούς, είτε, χειρότερα, γίνονται μέρος του προβλήματος, μετατρέπόμενοι σε κράχτες του πολέμου και εργαλεία του τέρατος ιμπεριαλισμού-εθνικισμού. Η ευρύτερη Αριστερά μπορεί να μην έχει μεγάλη επιρροή στην κοινωνία, έχει όμως τα θεωρητικά εργαλεία να δει πέραν από την επιφάνεια των γεγονότων και να κατανοήσει αιτίες και προεκτάσεις. Πιο σημαντικά έχει τις αρχές του διεθνισμού και της ειρήνης να την καθοδηγούν, και είναι σημαντικό να μην τις εγκαταλείπει.

Σε αντίθεση με τους συντηρητικούς και τους εθνικιστές, η Αριστερά μπορεί να αντιληφθεί την ιστορικότητα των πολιτικών εξελίξεων και να κατανοήσει ότι δεν υπάρχουν αμετάβλητα δεδομένα, απόλυτες αλήθειες και αξιολογικές ιεραρχίες μεταξύ των ανθρώπων που ζουν στον πλανήτη. Σε αντίθεση με τους φιλελεύθερους, η Αριστερά δεν συμβιβάζεται με τις ανισότητες και μπορεί να κατανοήσει ότι, πέραν από τις τυπικές μορφές, υπάρχει το ουσιαστικό περιεχόμενο, και ότι πίσω από τους θεσμούς υπάρχουν οι δομές εξουσίας. Σε αντίθεση με τους άλλους ιδεολογικο-πολιτικούς χώρους, η Αριστερά είναι σε θέση να αντιληφθεί όχι μόνο τη δύναμη αλλά και τα όρια των ιδεολογιών, περιλαμβανομένων και των δικών της, και να αναπτύξει μια δυναμική αντίληψη της αλήθειας συνδεδεμένη με τη λογική της κριτικής του υπάρχοντος. Η πρόοδος για την Αριστερά είναι συνυφασμένη με ρήξεις και αλλαγές που διευρύνουν τα όρια της ελευθερίας και της δικαιοσύνης και όχι με τη βία, τις νέες περιφράξεις και τις νέες διαιρέσεις.

Ο πόλεμος στην Ουκρανία είναι μια συνεχιζόμενη βαρβαρότητα, που προκλήθηκε από τη διασύνδεση των ενδο-ιμπεριαλιστικών εντάσεων με τον εθνικισμό (τόσο τον ουκρανικό όσο και τον ρωσικό) και που ανατροφοδοτείται, καθώς διάφορα μεγάλα και μικρά κέντρα εξουσίας εργάστηκαν και εργάζονται να συντηρήσουν αυτήν τη διαπλοκή καταστέλλοντας και περιθωριοποιώντας κάθε άλλη

πολιτική φωνή. Προφανώς υπάρχουν τεράστιες πολιτικές ευθύνες εντός της Ουκρανίας για την τροπή που πήραν τα πράγματα τις τελευταίες δύο δεκαετίες, καθώς υπέθαλψαν και διευκόλυναν τις παρεμβατικές και επεκτατικές κινήσεις από πλευράς NATO και Ρωσίας. Και βέβαια η Αριστερά σε Ουκρανία και Ρωσία έχει το δικό της μερίδιο ευθύνης για την αδυναμία της να αντιταχθεί αποφασιστικά στο μακελειό. Αλλά η εστίαση εδώ θα είναι στη στάση της ευρύτερης Αριστεράς στη λεγόμενη «Δύση», καθώς είχε και έχει (δεν ξέρουμε για πόσο ακόμα) περισσότερες δυνατότητες (και άρα και ευθύνες) να δει τα πράγματα πιο καθαρά, και δυστυχώς ένα μεγάλο μέρος της δεν το έπραξε.

Μια μικρή μερίδα της Αριστεράς στη Δύση στήριξε και στηρίζει την πολεμική προσπάθεια της Ρωσίας στην Ουκρανία με τη λογική ότι η Ρωσία αποτελεί κάποιου είδους εκπρόσωπο του παγκόσμιου Νότου που αντιπαλεύει τον (δυτικό) ιμπεριαλισμό. Αυτή η προσέγγιση προσδίδει αφελώς οικουμενικότητα σε πολύ συγκεκριμένα περιφερειακά ρωσικά συμφέροντα και υποβαθμίζει τον ρόλο και την επικινδυνότητα του ρωσικού εθνικισμού. Ενώ εκκινεί από μια σωστή θέση, την αντιπαράταξη στη «δική μας» άρχουσα τάξη και αναγνωρίζει τη θέση της Δύσης στον πυρήνα του πλέγματος των ιμπεριαλιστικών σχέσεων στον πλανήτη, καταλήγει λανθασμένα να πιστεύει ότι η αναδιάταξη των γεωπολιτικών δεδομένων προδιαγράφει κάποιου είδους δικαιοσύνη.

Μια πολύ μεγαλύτερη μερίδα της Αριστεράς στη Δύση, που αποτελείται κυρίως από κεντροαριστερούς αλλά και κάποιους Τροτσκιστές, έσμιξε με τους φιλελεύθερους και στήριξε και στηρίζει τον ουκρανικό στρατό με διάφορες διαβαθμίσεις και λογικές – είτε με τη λογική της υπεράσπισης του «διεθνούς δικαίου» και του «απαραβίαστος των συνόρων», είτε με τη λογική της «συμπαρατάξης με τον αδύνατο», είτε με τη λογική ότι η Ρωσία αποτελεί κάποιου είδους εκπρόσωπο του «παγκόσμιου αυταρχισμού» που απειλεί τη δημοκρατία γενικά. Στις πιο γελοίες εκδοχές αυτής της γραμμής είναι το αφήγημα περί ενός δήθεν ασυγκράτητου ρωσικού επεκτατισμού, της ταύτισης Πούτιν με Χίτλερ, και ενός φανταστικού κινδύνου ρωσικής κατάκτησης της Ευρώπης. Στις πιο αισχρές παρυφές αυτής της γραμμής, οι πολιτικές παραδοχές δεν περιορίστηκαν στη στήριξη του εξοπλισμού του ουκρανικού στρατού, αλλά προχώρησαν και σε συναίνεση σε άμεση εμπλοκή της Δύσης στον πόλεμο με την περίφημη απαίτηση για «no fly zone» στις αρχές του πολέμου, για πυραυλικά χτυπήματα βαθιά εντός ρωσικού εδάφους πιο πρόσφατα, και τώρα με τη στήριξη της αύξησης των στρατιωτικών δαπανών και της αποστολής ευρωπαϊκών στρατευμάτων να επιτηρούν την εκεχειρία που θα συμφωνηθεί. Αυτή η προσέγγιση, πέραν από τον δυτικοκεντρισμό της, την ανοχή της δυτικής υποκρισίας, την επιλεκτική ανάγνωση των δεδομένων, τη δαιμονοποίηση της Ρωσίας και κατ' επέκταση της «Ανατολής», υποβαθμίζει τον ρόλο της NATOϊκής επέκτασης και συγκαλύπτει τον ρόλο του ουκρανικού εθνικισμού απέναντι στον ρωσόφωνο πληθυσμό της Ουκρανίας, τις γενεσιουργές αιτίες δηλαδή της σύγκρουσης.

Η αλλαγή τακτικής από πλευράς ΗΠΑ σε σχέση με τη διευθέτηση του ουκρανικού ζητήματος ενέτεινε τις αντιφάσεις σε αυτά τα δύο τμήματα της Αριστεράς και κατέστησε πιο ασυνάρτητες τις επιχειρηματολογίες τους. Η «φιλο-ρωσική» γραμμή στην Αριστερά χάνει το ιδεολογικό έρεισμα που επικαλούνταν, διότι, ναι μεν η Ρωσία φαίνεται να καταγράφει μια προσωρινή νίκη, αλλά η όποια υπόσχεση γενικότερης γεωπολιτικής ισορροπίας, πόσο μάλλον δικαιοσύνης, καθίσταται μάλλον πιο απομακρυσμένη προοπτική. Η ανθρωπότητα γενικά, και ειδικά πολλοί λαοί στον παγκόσμιο Νότο, μάλλον θα βρεθούν σε μεγαλύτερο κίνδυνο, καθώς συντελείται η αναδιάταξη των γεωπολιτικών δεδομένων. Η «φιλο-ουκρανική» γραμμή στην Αριστερά βρίσκεται σε ακόμα μεγαλύτερο αδιέξοδο. Πέραν από τους φτηνούς ρητορικούς πόντους περί δήθεν ενοποίησης αμερικάνικου και ρωσικού ιμπεριαλισμού, ή, φαιδρότερα, διαμόρφωσης μιας «παγκόσμιας παράταξης αυταρχισμού» και ταύτισης Πούτιν-Τραμπ, αυτό το τμήμα της Αριστεράς προσδένεται ιδεολογικά ακόμα πιο στενά με το κόμμα του πολέμου σε ΗΠΑ και Ευρώπη. Η επιμονή στην ανόητη πλέον απαίτηση για μια νίκη του «ουκρανικού έθνους» και μια «στρατηγική ήττα της Ρωσίας», και στις γελοιότητες περί του συρρικνούμενου «Ελεύθερου Κόσμου» που τώρα αναζητά νέο ηγέτη, σημαίνει συνέχιση του πολέμου

μέχρι τον τελευταίο Ουκρανό, ακόμα και χωρίς αμερικάνικα όπλα, αύξηση του εξοπλισμού του ουκρανικού στρατού και πλήρη στήριξη ενός νέου ευρωπαϊκού μιλιταρισμού παντελώς ξένου προς τις αξίες της Αριστεράς.

Στη Δύση, η Αριστερά που δικαιώνεται από τις εξελίξεις είναι αυτή που στάθηκε από την αρχή υπέρ της γεωπολιτικής ουδετερότητας της Ουκρανίας και της ειρήνευσης, τόσο στον εσωτερικό εμφύλιο αρχικά όσο και στον διακρατικό πόλεμο ακολούθως, μέσα από έναν συμβιβασμό με αμοιβαίες υποχωρήσεις σε σχέση με τον πληθυσμό, το έδαφος και τις θεσμικές ρυθμίσεις. Είναι η Αριστερά που αντιτάχθηκε στην εργαλειοποίηση της Ουκρανίας από τη Δύση με ψεύτικες υποσχέσεις, που αντιτάχθηκε στον εξοπλισμό του ουκρανικού στρατού και στη συνεχή διολίσθηση προς το καταστροφικό σενάριο του 3ου Παγκοσμίου Πολέμου. Που καταδίκασε τη ρωσική εισβολή χωρίς να παραβλέπει τις υπόλοιπες διαστάσεις του ζητήματος και χωρίς να δώσει χώρο στην αντι-ρωσική υστερία, που καλλιεργήθηκε συστηματικά και που έφτασε σε επίπεδα παροξυσμού τα τελευταία χρόνια. Είναι η Αριστερά που ήξερε και ξέρει ότι το πρόταγμα του διεθνισμού σημαίνει αντίθεση στα εθνικά συμφέροντα και ανυποταξία σε κάθε εθνικό πολέμο, ότι η υπόθεση της ειρήνης δεν εξυπηρετείται με εξοπλισμούς και μανιχαϊστικά σχήματα στον δημόσιο λόγο.

Είναι ακόμα αβέβαιο το πού θα οδηγηθεί η κατάσταση στην Ουκρανία. Το πιο πιθανό σενάριο είναι μια εκχειρία που θα παγώσει τη σύγκρουση για κάποιο διάστημα, ενώ τόσο η Ρωσία όσο και η Ουκρανία θα συνεχίσουν να εξοπλίζονται, σε ένα σενάριο Κορέας. Αυτό που είναι βέβαιο είναι ότι η Βρετανία και πολλές ευρωπαϊκές χώρες θα επιταχύνουν την ενίσχυση των εξοπλιστικών τους προγραμμάτων, που έχει ήδη ξεκινήσει, και θα συνεχίσουν να προετοιμάζουν την κοινή γνώμη στις χώρες τους για τον μεγάλο πόλεμο που θα έρθει. Είναι, επίσης, ακόμα αβέβαιο το πού θα οδηγηθούν οι αμερικανο-ρωσικές σχέσεις. Είναι μάλλον απίθανο οι ΗΠΑ να καταφέρουν να διαρρήξουν την στρατηγική σύνδεση Ρωσίας-Κίνας. Αυτό που είναι βέβαιο είναι ότι με τον εμπορικό πόλεμο η γεωπολιτική ένταση στις σχέσεις ΗΠΑ-Κίνας, και κατ' επέκταση ο κίνδυνος για τον 3ο Παγκόσμιο Πόλεμο θα αυξηθεί. Η Αριστερά δεν έχει την πολυτέλεια να διατηρεί αυταπάτες, να κάνει τεμπέλικες και επιφανειακές αναλύσεις που βλέπουν μόνο τους τύπους και όχι την ουσία, και προπαντός δεν πρέπει να σέρνεται πίσω από τους φιλελεύθερους και να συντάσσεται με την άρχουσα τάξη της χώρας της εφευρίσκοντας δικαιολογίες «μικρότερου κακού» και «ανωτέρας βίας». Ο διεθνισμός και η ειρήνη είναι καθολικές και αδιαπραγμάτευτες αρχές και αξίες της Αριστεράς - καμιά επιλεκτική ανάγνωση των δεδομένων και κανένα ιδεολόγημα, είτε δυτικό είτε ανατολικό, δεν πρέπει να αφήνεται να τις συσκοτίζει.

[Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση](#), [Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση](#), [Ηλεκτρονικά Άρθρα](#), [Δεκαετία 2020-2029](#), [2025](#), [αφοα](#), [Κοινότητα Αγώνα \(Ομάδα\)](#), [Απροσδιόριστη Τοποθεσία](#)

From:

<https://movementsarchive.org/> - **Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο**
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:

https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:digital:afoa:ukraine_russia

Last update: **2025/07/15 13:46**

